

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 171. szám.

Csütörtök, július 30.

Botrányok és botrányok.

Nagybecskerek, július 30.

(X) Viharosabb napja talán volt már a magyar képviselőháznak, szomorubb aligha. Mintha a képviselőház tagjai egészen megfélemlenének arról, hogy mivel tartoznak a magyar országgyűlésnek s úgy fognak fel feladatukat, hogy minden eszköz jó arra, hogy a politikai ellenfelet elnémit-sák vagy megfélemlítsék.

De egy új nuance-szal is gazdagították a parlamentáris botrányok változatos képét. A „hazug“, az „áruló“ immár nem elég hatásos, most már az ököl is kezd működni. Tettelegesség ugyan nem fordult elő, mert a józanabb elemek az utolsó pillanatban visszatartották képviselőtársai-akat attól, hogy elkövessék azt, amiért mi gunyos mosolylyal szoktuk megszólítani a balkán államokat vagy az — osztrák parlamentet, de történt olyas valami is, amit még az imént nevezett parlamentek története sem jegyzett fel, sőt, ha mi jó vidékiek körül-nézünk, nem emlékszünk arra, hogy valaha előfordult volna, hogy az elnököt, legyen az bár főispán, polgármester, vagy községi bíró, elnöki székében megfenyegették volna. A magyar képviselőház ime már ezzel a hőstettel is dicsekedhetik. Két kedélyes függetlenségi azt az indítványt hangoztatta a tegnapi ülésen: Ki kell huzni az elnököt a székéből.

Az elnök jó emberei odarohantak: Védjük meg az elnököt.

Csak hogy kemény legény ült az elnöki székben, Tallián Béla, ki nem igen várja a mások segítségét. Ritka lélekjelenléttel oda szólt a barátaihoz, hogy az ellenfelei is megértsek:

— Én a képviselőház elnöki székében ülök. Ha ennek a széknek a méltósága nem véd meg, ne védelmezzen meg senki.

Ez az önértetes nyilatkozat kissé lecsillapította a zajongókat.

Most pedig vegyük bírálata alá, hogy miért is volt a tegnapi nagy botrány?

A Háznak egyik jelentéktelen tagja

azzal vonta magára az ország figyelmét, hogy elmondta, mikép öt tizezer koronával hallgatásra akarták bírni.

Hát ez a bejelentés annál szenzációsabb, mert nálunk a Panamák és a Panaminók eddig ismeretlen fogalmak voltak. Ámde ebből a bejelentésből még nem szabad arra következtetni, hogy a kormányt terheli a súlyos vád, hanem egy oly előkelő testülettől, mint a képviselőház, elvárhatnók, hogy megvárja az igazság kiderítését.

Csak hogy ez nem olyan hálás dolog. Botrányt kellett csinálni, hogy az országban s annak határain túl elhiggye mindenki, hogy a magyar kormány az ellenfeleit meg szokta vesztegetni. Így bizony szépen emeljük a nemzet tekintélyét a külföld előtt. Nem is szólva arról, hogy belső ellenségeink, kik fájdalom, szintén szép számmal vannak, tombolnak örömben, amiért a magyar leplezte a magyart.

A függetlenségi párt már készen van ítéletével: a kormány vesztegetett, de felháborodik a paroxizmusig, ha azzal önök vissza a kormánypart padjairól, hogy ez ellenzéki fogás is lehet, amellyel a kormányt lehetetlenné akarják tenni. Ez megérhet az ellenzéknek is tizezer koronát.

Mindkét ítélet elhamarkodott. Várjuk be a kiküldött bizottság munkáját s akkor ítéljük el azt, aki a vétkes. De mielőtt ebben a helyzetben volnánk, kár a parlamentet a kurtakocsmá nivójára süllyeszteni, kár gorombáskodni, dulakodni s még az elnöki szék körül is verekedni.

Addig szidtuk az osztrák parlamentet, míg a miénk épen olyan lett. Az obstrukció urai most már egészen meg lehetnek elégedve: igazán magasra emelték a magyar állam presztizsét.

A zentai hid. Zentáról tegnap délelőtt Latinovics Pál főispán vezetésével nagy küldöttség tiszteleggett gr. Khuen-Héderváry Károly kormányelnök, belügyminiszternél, Láng Lajos kereskedelmiügyi és Lukács László pénzügyminiszternél, állami támogatást kérve a zentai hid felépítéséhez.

Latinovics Pál főispán előadta, hogy a zentai hid felépítéséhez már az előző kormány kilátásba helyezte támogatását. A város másfél millió koronás kölcsönt kapott az osztrák-magyar banktól annuitásra. A hid vámjövödelme évenként 20.000 korona, a törlesztéshez még 56.000 korona hiányzik. E hid a baja-báttaszéki vasúti hid felépítése után rendkívül fontos közlekedési eszköz lesz nemcsak a Délvidék, hanem Erdély szempontjából is, mivel ez a hid lehetővé teszi az Adriai-tenger és Erdély között a direkt egyenes összeköttetést. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök nagyon szívesen látta a deputációt s kijelentette, hogy a kérelem támogatását a legszívesebben vállalja. Ismeri a hid létesítéséhez fűződő nagyfontosságú gazdasági érdekeket s rajta lesz, hogy ezek a kormány rendelkezésére álló kereteken belül megfelelő kielégítést nyerhessenek. — Láng Lajos kereskedelmiügyi miniszter is szívesen fogadta a küldöttséget. Zenta városa meg lehet győződve, hogy ezen kérelmet ő a maga hatáskörében a legkészségesebben támogatja, ennek már eddig is tanujelét adta. Rajta lesz, hogy a zentai hid minél előbb felépíthessék. — A küldöttség Lukács László pénzügyminisztert kereste végül fel, a ki szintén megnyugtató feleletet adott a kérvényezőknél.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Személyi hir.** Jankó Agoston alispán tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre s átvette hivatala vezetését. — Dr. Vincze Erő megyei főjegyző Velencéből, hol családjával a nyarat tölti, ma reggel néhány napra Nagybecskerekre érkezett.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete tudvalevőleg holnap délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Vall. és közk. miniszteriumnak a népközlönyben közzétett tárgyalás kelt leirata. 2. A szegedi kir. ítélő tábla elnökének átirata a Nagybecskereken építendő törvénykezési épület és fogház tárgyában. 3. Polgármester hivatalos előterjesztése az augusztusi vásár elhalasztása tárgyában. 4. Hivatalos előterjesztés a felsőmúzslyai adók beszedésére kiküldendő közegek tárgyában.

A „TORONTÁL“ tárcája

A névtelen hősök és Petőfi.

1849. július hó 31-ének emlékezete.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Klió naptárának egy fontos dátumára virradtunk. Eljutottunk egy időponthoz, mikor ujólag fellebbentjük a multak fátyolát, hogy eloszlassuk a feledés ködét.

Július 31-ike van. A nap, mikor minden magyarul dobbanó szív, minden melegen érző honfikebel mély meghatottságtól, ünnepi hangulattól s imádságszerű szent áhitattól buzog.

Lelki szemeink előtt megjelenik a félegházi sirhant a névtelen hősök drága tetemeivel. Mit is mondtam?

Hősök és névtelenek?! Hogy és miképp értelmezhetnők ezt a látszólag ellentmondó fogalmakat?

Tudjuk s evidens dolog az, hogy a harcosok és daliák a győzők s hódítók, kik csodálatos bátorságukkal, hősi elszántságukkal, rettentő erejükkel, törhetetlen akaratukkal, hadvezéri lángelméjükkel s megalkuvást nem ismerő egyeneségükkel a világot bármikor mozgalomba ejtették, azok nevei el nem muló betűkkel vannak az emberiség történetében feljegyezve. Az ország, melynek fiai voltak, a nemzet, melytől származtak kö- és ércszobrok állítottak nekik. Congeniál művészek örökítették meg szellemüket és tetteiket. Ugy, hogy hirnevük nemzedékről nemzedékre szállva, nemzetük büszkeségét és dicsőségét képezi.

És itt, kik a szemeink elé varázsolt fehér-egyházi közös sirban e szent helyen fekszenek, ezeket a történelem nem nevezheti nevükön s szobrokat sem emelhet nekik a világ pantheonjában. Haza hozták-e ezek a levették a véres babérkoszorút? Nagyobbitották-e ezek a honfiak hazájuk területét?

Nem. Szó sincs róla. A névtelenek sirja magában rejtja a hon hős védőüek egy kis lelkes gárdáját, továbbá befűdi az emberiség legfőbb javának, az eszmék egyik legfenségesbbikének, a szabadságnak harcosait, kiknek eszük ágában sem volt hazánk határait más országok rovására kiterjeszteni s szabad népeket rabigába hajtani.

Valahányszor képzetünk július 31-én felkeresi a névtelen hősök sirját, lelkünk sólyomsebességgel az emlékezés szárnyain röptel át az 54 év előtti küzdelmek láncolatán s mi a hála és kegyelet koszoruját ama névtelen és dicső titánoknak juttatjuk, kik míg éltek, szívüknek még leg halkabb dobbanását is hazájuknak szentelték.

Önönvérukel pecsételték meg e nemes hősök a szabadság és haza szent s magasztos fogalmait.

A szabadság számukra azonban csak déli-báb és álomkép volt, amennyiben üdvös voltát csupán álomban élvezhették, mivel a szabadság a százasok zsarnokság következtében csupán fogalomként élt a népek eszmevilágában.

Mindamellettt ők a szabadság oltárán áldozták fel magukat, lemondván az ifjuság vágyairól és az élet gyönyöreiről. „Hisz élet, mámor, bőség, taps, szerelem, mind semmi! Földi szenny!“

Zászlójukhoz halálig hívek maradtak, sőt

mi több, ők a lélek és a szív legnemesebb heroizmusával hazájuk jövő nagysága és boldogsága érdekében vérezték el. A testükből kifolyó utolsó véresepp, reszkető ajkuk elszálló sóhaja, az ifju hévtől ittas keblük utolsó lélekzetvétele a szabadságnak volt szentelve s ezután epedeztet.

Azt a szózatot, mit életük utolsó pillanatában honjuk jogai és szabadsága érdekében hangoztattak el, elharsogott keletől nyugotig s eltávolította a halál sötét árnyait.

Igy szeliden és reményteljesen szálltak a névtelenek lelkei a végtelenbe, hogy az elisymban, azaz népük örök emlékezetében tovább éljenek.

S csakugyan a megdicsőült vértanuk titáni tettei felett egy egész nemzet hazafias gondja öröködi s e névtelen hősök emlékét a kegyelet örökzöld babérral övedzi.

Tulhatalmas erő győzte le őket. De jaj a győzőnek! Mert amit legyőzött, az az emberiség dicsősége, becsülete volt s oly győzelem, melyet a történet örök könyve szégyent keltő módon jegyez fel.

A csata el volt döntve, a névtelenek szív-vérükkal áztatták a drága magyar anyaföldet, mely csakhamar kinyílt, hogy hű fiait befogadja. Ott, hol névtelen levettünk a fehér egyházi csatasíkon az önönvéruktől megszentelt magyar talajban nyugosznak, oda irányul évente július 31-én kegyeletes szent emlékeztetünk.

Kik és mik voltak a névtelenek? . . . Mennyire rugott számuk. Erre nincsen pontos adatunk. Annyi azonban bizonyos, hogy pár-nájuk a véráztatta föld, paplanjuk a bársony-szerű zöld gypszöngyeg, elsratójuk pedig a mélabus

— **Petőfi.** Haló porainak nem vetettünk ágyat, sírját haz anyaföldben hiába eressük. De ha hamvainak nincs is helye a hazában, — hiszen nem tudjuk hol porladnak — de emlékének van oltára minden magyar ember szívében. Holnap lesz ötvennégy éve annak, hogy Petőfit a segesvári csataterén utoljára látták. Ötvennégy esztendeje ezt a napot mindenkor megünnepeli az ország és az idén is mindenütt nagyobb Petőfi-ünnepségek lesznek.

— **A városi áll. vál. ülése.** A városi állandó választmány ma délután 3 órakor ülést tartott, melyen a rendkívüli közgyűlésre kerülő tárgyakat készítette elő.

— **Honvédeink itthon.** A Nagybecskerekben állomásozó honvédség tegnap este tért vissza a hadgyakorlatokról K a m e n s z k y százados vezetésével. Honvédeink, akik kitűnő kondícióban vannak, Buziás és Nickyfalva környékén gyakorlatoztak. A honvédek mintegy két hétig maradnak itthon s augusztus 14-ikén ismét elmennek az őszi királygyakorlatokra s csak szeptemberben térnek vissza.

— **Halálozás.** Deixner Géza 21 éves kereskedelmi alkalmazott, városunk szülőtte, mint részvétellel értesülünk, július 27-ikén Aradon meghalt. A korán elhunyt fiatal embert tegnapelőtt temették el nagy részvét mellett.

— **Rákóczy-ünnep Pancsován.** A pancsovai egyetemi hallgatók az ottani „Társaskörrel” egyetemben augusztus hó 30-án nagyszabású „Rákóczy-ünnepet” rendez, melynek főbb pontjait istentisztelet, emlékünnap, délután népiünnepély és este táncal egybekötött hangverseny fogják képezni. A rendező-bizottság meleghangú felhívásban hívja meg Pancsova város és környékének közönségét a hazafias ünnepre.

— **Az új törvénykezési palota.** Lapunk tegnapi számában hoztuk a szegedi kir. ítélőtábla elnökének, az építendő igazságügyi palota dolgában a polgármesterhez intézett átiratát, a melyben közli az építésre vonatkozó feltételeket. A városi tanács tegnap foglalkozott az ügygel és elhatározta, hogy javasolni fogja a képviselőtestületnek, hogy a feltételeket fogadja el, de viszont kérje az igazságügyminisztertől, hogy ellenszolgáltatás fejében engedje át a jelenlegi törvényszéki épületet a városnak.

— **Helyőrségünk gyakorlata.** A hadgyakorlatokra indul nagybecskereki helyőrség tegnap reggel fél hat órakor indult el Temesvárról a hadgyakorlatokra, melyekről csak szeptember 9-én tér vissza. Helyőrségünk a temesvári ezredekkel a Losonczy-téren foglaltak állást, hol a parancsnok imára vezényelte a csapatokat, mely után tegnap Bakovirág gyalogoltak, honnan egy napi pihenő után tovább folytatják utjukat.

— **Az iparosok és az augusztusi vásár.** A nagybecskereki ipartestület több tagja ma délelőtt Nasztyi Pál elnökkel dr. Perisics Zoltán polgármesternél járt s a küldöttek abbéli álláspontjuknak adtak kifejezést, hogy a maguk részéről nem helyeslik azt, hogy a jövő hó 13-án kezdődő országos vásár elhalasztassék. A polgármester

kijelentette, hogy az ügyet a képviselőtestület elé fogja vinni s az lesz hivatva dönteni, hogy kérjék-e a minisztertől a vásár elhalasztását vagy sem?

— **A flaubert-puska áldozata.** Régi igazság, hogy a fegyver nem való gyermek kezébe, de sajnos, az is régi igazság, hogy ezen nem igen okulnak az emberek, különösen a szülők, a gyermekekről nem szólván, mert hiszen azok itélőképessége nincs még annyira kifejlődve. Sokan azt hiszik, hogy a flaubert-fegyver inkább játék mint fegyver, pedig erről nagyon sok szomorú eset fölvilágosíthatna volna a szülőket. Sok sok áldozata van a flaubert-fegyvernek s most is egy ilyen szomorú esetről értesülünk, amely szerencsére könnyebb kimenetelű, de éppen olyan könnyen végzetes is lehetett volna. A szomorú eset, mely különben élénk részvétet kelt, Sztójkovics György nagybecskereki adóellenőr János nevű szépművész fiával történt, aki a gimnázium VI-ik osztályának tanulója. Sztójkovics János a napokban több pajtásával kiment szüleinek szőlőkertjébe s ott flaubert-fegyverrel verebékre lövöldözött. Futkározás közben a fegyver elsült s Sztójkovics János lábába furdak a sörétek. A sebet eleinte nem vették nagyon komolyan, de a sebbe került harisnyafoszlányok csakhamar annyira elmergesítették, hogy a fiu állapota tegnap aggasztóra fordult. A szülők rögtön lehozatták Récze egyetemi tanárt, aki ma megvizsgálta a sebet s az abba került foszlányokat sikerült neki úgy eltávolítani, hogy a fiu most jól érzi magát s remélhetőleg nem is lesz komolyabb baja. A szülők tehát ismét okulhatnak ebből a balesetből, de egyuttal nem mulaszthatjuk el abbéli megjegyzéseket sem, hogy a rendőrség is okulhatna belőle olyképen, hogy ne engedje meg legalább azt, hogy a gyerekek flaubert-fegyverrel a város belterületén lövöldözzenek, ami napirenden van s nem egyszer veszélyeztetni mások testi épségét is.

— **A tisztviselők és a templom.** A református vallású nagybecskereki pénzügyi tisztviselők több ízben panaszkodtak, hogy a hivatalos órák miatt vasárnap nem mehetnek templomba. Szalay József lelkész erre Tóth István pénzügyigazgatót megkérte, hogy engedje el vasárnap 10—11-ig a hivatalos foglalkozást azoknak a református tisztviselőknek, akik templomba akarnak menni. A pénzügyigazgató kijelentette, hogy szívesen látja, ha a tisztviselők templomba mennek s azért, ha az illető tisztviselők ebbéli óhajukat neki bejelentik, készséggel menti föl őket vasárnaponként d. e. 10—11-ig a hivatalos órák alól.

— **Kövezés.** A városi tanács a tegnapi ülésen tárgyalta a kövezési bizottság által javaslatba hozott utcák kövezési ügyét. A tanács a javaslatba hozott utcák házilag való kövezését elrendelte.

— **Telefon Budapest és Pancsova között.** Pancsova város törvényhatósága kérvényt intézett a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez, melyben kéri, hogy Pancsova közvetlen telefonösszekötte-

tésbe hozassék a fővárossal. A kereskedelemügyi miniszter megbízásából most a posta- és táviratigazgatóság elnöke leiratot intézett Pancsova városához, melyben értesíti, hogy a miniszter az 1904. évi munkaprogrammba felvenni óhajlja a Pancsova és Budapest közti direkt telefonösszeköttetést, ha Pancsova város törvényhatósága az ehhez szükséges anyagi eszközöket a miniszter rendelkezésére bocsátja. A törvényhatóság legközelebbi közgyűlésén tárgyalni fogja az ügyet.

— **A tanítók balatoni kirándulása.** A Dél-magyarországi tanító-egylet balatoni kirándulásának utazási költségei vasuton és hajón Nagybecskerektől indulva és ide vissza, arcképes igazolvánnyal bíró kirándulók a III-ik osztályon 20 korona, arcképes igazolvány nélkül 30 korona. Az étkezés reggeli, ebéd, vacsora augusztus 6-án reggeltől aug. 10-én délig, tehát 4½ napon át 13 kor. 48 fill. E szerint a menetjegyek vasuton és gőzhajón, továbbá a 4½ napos étkezés összes költségei, arcképes igazolvánnyal bíró kirándulóknak 34 korona, arcképes igazolvány nélkül 44 korona. Megjegyzendő, hogy a 14 korona étkezési költségeket az elindulás előtt minden kiránduló Bányai Jakab nagybecskereki áll. isk. igazgató, a kirándulást rendező-bizottság elnökénél tartozik lefizetni. Azokat, kik a kirándulásban részt akarnak venni, figyelmeztetjük, hogy minél előbb jelentkezzenek a kirándulási bizottság elnökénél és az 1 korona részvételi díjat küldjék be, mert akik ezt elmulasztják, ugy fognak tekinteni, mintha nem is jelentkeztek volna. Megjegyzendő, hogy 120 személy ingyen szállásban részesül, ezen felül jelentkezők 150-ig, tehát 30 személy a fenti összegben kívül naponta 2 korona szálláspénzt fizet. Az előbbi jelentkezők tehát előnyben részesülnek. 150 személynél több egyáltalán a kirándulásban részt nem vehet. A kik eddig jelentkeztek, de az 1 korona részvételi díjat be nem küldték, felhívatauk, hogy azt azonnal beküldjék, mert csak ez esetben van részükre az elsőbbség biztosítva. Kérjük a délvideki összes lapokat, hogy e közleményt átvegyék. Nagybecskerek, 1908. július 30-án. Bányai Jakab, a kirándulást rendező bizottság elnöke.

— **Megszűnt kiránduló hely.** Vettük a következő sorokat: Kiránduló helyekben amugy is szűkülő városunk ismét veszített egy ilyen helyet azzal, hogy a bégaparti állomás mellett levő vendéglő teljesen megszűnt. Ezt az utazó közönségben kívül főleg a nagybecskereki lakosok is sajnálják, mert évek óta a bégaparti vendéglő különösen nyári időben kedvelt kiránduló hely volt, mely pormentes, jó levegőjű, a bégaparti sétányon végighaladva könnyen volt elérhető. Vasárnapokon a közönség nagyobb séta kedvéért Amerika városrészen áthaladva, a Daun hidján át a vasuti töltésen át került a vendéglőbe, amelynek hívős, árnyas kertje kedves találkozója volt városunk szabad levegőt kedvelő közönségének. Nem csoda tehát, hogy különösen vasárnaponként télen tömve volt a vendéglő összes helyisége, nyáron pedig az egész kertje. Nem ritkán igen sikerült és rendkívül látogatott mulatságokat is tartottak ott meg. Mostan mindennek vége. Mióta a bégaparti állomás körül lett kerítve, a közönség elszokott a bégaparti sétánytól s így a Bégaparti vendéglőt sem kereste fel senki, melyet a vasuti kerítés elzárta a bégaparti sétáló közönség elől, egyébként pedig csak nagy kerü-

hold. Valahányszor pedig az éjszaka árnyai borulnak a névtelen daliákra, mindannyiszor géniusz száll le az égből, mely védő szárnyaival fedi be a névtelen daliák testeit, e mulandó földi porhüvelyeket.

A mint szemünk gondolatban látják e nap hőseinek sírját, mely tulajdonképpen nem is az, hanem inkább a halhatatlanság bölcsője, önkéntelenül szent templom bontakozik ki lelkünk előtt, melynek mi mindnyájan hívei vagyunk, az önzetlen igaz honszeretet szívünkben épült szentélye, melynek oltárára e nevezetes napon hazafias érzelmeink kertjéből hálattelt megemlékezésünk szerény nefelejtskoszorúját helyeztük.

Felcsigázott képzeletünk nem állapodik meg itt. Tovább megy. S egyszerre csak észreveszi, hogy a névtelen hőroszok karjai emelkednek ki a föld sötét méhéből és kezeikben nagy fénylő paizsot tartanak, melyre elavulhatlan betűkkel szízi tisztaságban van elfeledhetetlen érdemeik emléke vésvé.

A szabadság szent tűztől ihletett kis tábor névtelen harcsoainak hamvai olyképp egyesültek szerves egésszé a sirban, a miként az életben a szabadság kivívására irányuló törekvésben egyik s a honszeretethen egy szív, egy lélek voltak.

Kedves olvasó, ki a szabad haza szabad gyermeke vagy s a szabadság ragyogó éltető napja által széppé, boldoggá s fényessé büvölt életet élvezed, ne feledkezzél meg a szabadság e mártírjairól!

Ha valamikor oda jutsz, oda visz téged a sors, ahol a névtelenek közös sirbantja domborul s testi szemeiddel látod a honfivérrel ázott földet, mely a névtelen hősök sírját fedi, emlékezzél meg

azokról, kik ott nyugosznak. Ne lépdelj ott gondtalanul és könnyelműen, mert a hely szentelt.

Szent ihletés érzése szálljon meg téged. Vedd le süvegédet és saruidat s mély megilletődéssel borulj a sirdombra! Aztán fohászodj a magyarok kegyes jó Istenéhez, hogy még sok ezer csecsemőt serdültesen fel ily névtelen hőssé.

E közös sirból egy páratlan tüneményszerű varázsalak, egy nemtő, a szabadság géniusza szállt föl, ki megistenült ihletett prófétánk, lánglelkű költőnk volt, ki számos dalban énekelte meg bennünket, melyek ezüst csengésű dallamától visszhangzott a világ. Dalai és énekei révén felemelkedett a költészet birodalmába, az eszmények világába és belépett a művészet templomába, ahol őt a költészet muzsája megkoronázta. Mint a mennydörgés, ugy hozták lázba s riasztották fel honfírtásait a hazaszeretet és szabadság érzelmétől ittas versei. A szabadságban és hazaszeretethen furdott és élt nagy szabad lelke, mint a büszke királyság a magasságban. Minden szava valóságos égi manna volt a magyar nemzet szabadságérzetét tápláló.

Elméjének kifogyhatatlan pezsgő erejét tolmácsoló tolla őt a szó legigazibb, legnemesebb értelmében az írók eszményképévé emelte.

Az egyik kezében Arcan lantját tartotta, melyből elbűvölő dalokat csalt ki, másikkban Phöbus aranyos faklyáját, a mely ragyogó, egész világra áradó malasztos égi fényével mindenki-nek világított. A sugáros meleg, mit az ég szövetnek elárasztott, erősítette a hazafias érzéseket. Oldalára pedig egy kard volt övezve, melyre lángbetűkkel rá volt írva a magyar nemzet lelkében uralkodó összhang inzerációja, a világtörténelmi fontosságú triász „Szabadság, egyenlőség

és testvériség.” Épugy miként a nemzeti trikolor három színének látása lelkesedés forrongó tüzeit keltve felmelegít bennünket, akként melegítsék, hozzák lázba és lelkesítsék szívünket a husunkká, vérünkkel lett nemzeti jelszavak: Szabadság, egyenlőség, testvériség.

Csakis az a magyar, ki életét hazájának szentelte, fogja Petőfinak lelkes felhívását a „Talpra magyar” megérteni, megszívlelni. A „Talpra magyar” lesz a jelszava és szózatja a magyarnak, a legvalóságosabb és legnevezetesebb napokban is, ha azokat a sors a közel vagy messze jövő viszontagságaiban kijelölte volna. Ha — mitől Isten mentsen — a vészkiáltás „a haza veszélyben van” harsogna végig az országon, újból a háboru forgatagjaként fog megcsendülni, süvíteni és zugni oroszlan torku Tyrteusunk, Petőfi nemzetébresztő indulója, a régi hívó nótá a „Talpra magyar”. Ez fog bennünket a fegyverhez szólítani s mi győzni fogunk, ha egész világ is támad ellenünk.

Petőfi örök és maradandó szobrot emelt magának, mert szobra saját maga az idő.

Igaz, ifjúságában hagyott el bennünket, mikor fejét még a sötét hajfűrtök babékoszorúkat övezték, de azért már röpke élete alatt elvitathatlan jogot formált nevének az örökkévalóságra

Üdv neked megdicsőült szellem! Csupán tested, a földi lepel szállt le a névtelenek testével a sötét hívős orkusba.

A te dicső neved, szabadságunk őrszelleme, fenkölt nemességét kölcsönöz a névtelen hősöknek s örökkön örökké lebegi körül e szentelt talajt.

Kun József Jenő.

lővel lehet a poros ut mentén oda jutni s így a látogatott vendéglőt gazdája bezárta s a házat bérbe adta s oda egy nagy tojáskereskedés raktárát helyezik. Nem lehetne valahogyan föltámasztani a régi kiránduló helyet? A. B.

Igazgató és komikus. Temesvárról írják: Grünau Poldi komikus különböző vádakat emelt egyik temesvári lapban Lichtenstein Soma orfeumigazgató ellen, ki társulatával e napokban vendégzerepelt Nagybecskerekben. Lichtenstein tegnap Versecről eljött Temesvárra és megbizta dr. Rosenthal Marcell ügyvédet, hogy Grünau ellen rághalmazás és becsületsértés miatt feljelentést tegyen. A kir. járásbírósnál valószínűleg már a napokban megtartják ez ügyben a tárgyalást.

Idős férj, fiatal feleség. Zgribács János 58 éves sági gazda néhány hét előtt nőül vett egy alig 26 éves feltűnően szép menyecskét, kinek azóta alig volt nyugta féltékeny férjétől. A házastársak között napirenden volt a civódás, veszekedés. Az öreg tegnap is erősen ittas állapotban tért haza a kocsimárból és heves féltékenységi jelenetet csinált otthon, aztán újra elment a kocsimába. A szegény asszony felhasználta ezt az alkalmat és megmérgezte magát. Este rémülve futottak a férjért, aki gyorsan orvost hivatott, de már későn volt. A szerencsétlen asszony még él ugyan, de aligha marad életben, a temesvári kórházba szállították.

Lövés az éjszakában. Sztoján András perlaszi gazda a múlt éjjel 12 óra tájban hazafelé igyekezett, mikor az árokból lövés dördült el s Sztoján súlyosan sérülve bukott a földre. A lövés lábán sebesítette meg s hordágyon szállították a lakására. A csendőrség erélyes nyomozást indított a gonosz orvtámadó személyének kiderítésére.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése július hó 29-én.
— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 30.

A képviselőháznak szerdán délelőtt 10 órakor megkezdett ülése ma hajnali 2 óráig tartott.

Az éjjeli ülés igen mozgalmas volt, de nagyobb botrányok nem történtek.

Az ellenzék folytonosan zajongott és emberek egyre-másra beszéltek, hogy az ülést kihúzzák és a határozothozatalt lehetetlenné tegyék.

A villamos lámpák fényárjában uszó parlamenti épület az esti órákban ritka látványt nyújtott s a parlament előtti teret nagy embertömeg töltötte el, mely azonban nyugodtan viselkedett.

Az esti órákban az a hír járt, hogy tüntetés készül, mire a parlament környékét megrakták rendőrökkel, maga Rudnay főkapitány is megjelent a Házban. A rendőrség közbelépésére azonban az egész éj folyamán nem volt szükség, mert a tüntetésre semminemű hajlam nem mutatkozott.

Az esti ülést d. u. 5 órakor nyitotta meg Tallián Béla elnök, amire Polónyi Géza, Lengyel Zoltán, Fáy István házszabályvitát provokáltak, majd Nessi Pál személyes kérdéssel huzta az ülést. Így kihúzták az időt egy negyed 8 óráig, a mikor az ellenzék zárt ülést kért és a zárt ülést Kaas Ivor, Lengyel Zoltán, Visontai Soma, Hock János és még többen szintén személyes természetű diskurzussal töltötték el.

A zárt ülés éjjeli fél 12 óráig tartott, a mikor szünetet rendelt az elnök s 10 perccel éjjeli 12 óra előtt nyitotta meg ismét a nyílt ülést. A nyílt ülésen Polónyi Géza törvénytelennek mondja a kormány eljárását, ugyszintén a képviselőház üléseit, mert már éjjel elmúlt és az országgyűlés nincs meghirdetve. Kijelenti, mivel ők törvénytelenben nem akarnak részt venni, kivonulnak a teremből.

Ezután a függetlenségi képviselők rázendítették a Himnusz s az első szakasz eléneklése után valamennyien kivonultak a teremből.

Most Tallián Béla elnök indítványára a Ház először azt mondta ki, hogy legközelebbi ülését pénteken délelőtt 10 óra-

kor tartja, amikor megválasztják a 15 tagu parlamenti bizottságot.

Utána az elnök előterjesztette a miniszterelnök indítványát, melyhez az elnökség is hozzájárult, hogy a pénteki ülésre a miniszterelnöki program vitájának megszaktításával az indemnitást tüzzék ki tárgyalásra.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy az indítványhoz hozzájárul s konstatálja Polónyival szemben, hogy az ülés most éjjel után is érvényes. Határozottan helyesli, hogy most az indemnitást tárgyalják, végtére is rend legyen. Az indítványval sem a házszabályok, sem a szólás szabadság nincs megsértve. (Zajos éljenzés és taps.)

Feilitzsch Arthur báró kérésére felolvassák a miniszterelnök indítványát, Gojári Géza kérelmére pedig a jelenlévőket megszámlálják.

Az elnök elrendeli a megszámlálást és ennek eredményeként konstatálja, hogy 167-en vannak jelen.

Ezután a képviselőház elfogadja a miniszterelnök indítványát, mire az elnök az ülést berekesztette.

A pápa halálához.

Budapest, július 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából táviratozzák: Vasary Kolost, biboros hercegprímást, ki tegnap érkezett, a Rómában időző magyarok s az ottani magyar papok nagy tisztelettel fogadták. A hercegprímás ma már részt vett a biborosok tanácskozásában.

Budapest, július 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából táviratozzák: Jól értesült körökből eredő hírek szerint a mostani conclave előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani, mint a legutóbbi, mely XIII-ik Leot választotta meg, mert a biborosok állásfoglalása nagyon szétágazó és a szavazás valószínűleg többször sikertelen lesz.

Petőfi emléke.

Budapest, július 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Segesvárról jelentik: Petőfi Sándor s az 1849-ben Segesvárnál elesett névtelen hősök emlékeztére holnap délelőtt Fehéregyházán, az emlékoszlopnál nagy ünnepség lesz. Ugyancsak holnap lesz emlékünnepe Segesvárott, Petőfi szobránál is.

Vértessy Sándor temetése.

Budapest, július 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Vértessy Sándor nyug. kir. ítélőtáblai elnök holttestét ma délelőtt fél 11 órakor szentelték be krisztinavárosi lakásán. A gyászszertartás után, melyen nagy és előkelő közönség vett részt, az elhunytat kivitték a déli vasúthoz, ahonnan délután Moorra szállították s ott fogják holnap a családi sírboltban örök nyugalomra helyezni.

A cár bécsi útja.

Budapest, július 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pétervári jelentések megerősítik, hogy az orosz cár jövő év elején csakugyan ellátogat Bécsbe. Az udvartól eredő hírek szerint a látogatás azonban nem áprilisban, hanem május hó elején történék.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. július 30.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Héko	50 kilogr. ára		Héko	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	ó	78	7.40	89	7.80	7.90
Pestvidéki	ó	76	7.25	80	7.70	7.80
Bánsági	ó	76	7.25	80	0.—	0.—
Bácskai	ó	78	7.25	80	0.—	0.—
Rozs	ó	elsőrendű	70—75	6.10	6.20	
		másodrendű	—	0.—	0.—	
Árpa		takarmány	60—62	5.70	5.90	
		égetni való	62—64	5.50	5.60	
		sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—	
Zab		—	39—41	5.70	5.75	
Tengeri	ó	bánsági	—	6.10	6.25	
		másnemű	—	6.25	6.35	

Határidő-üzlet.

Budapest, július 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kissé csökkentek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.23	—
Buza (áprilisra)	7.46	—
Tengeri (júliusra)	—	—
Tengeri (augusztusra)	6.10	—
Tengeri (májusra 1904.)	4.93	—
Zab (októberre)	5.26	—
Rozs (októberre)	6.10	—

Nyíltér.*)

Évenkénti előállítás 39 millió szelencze.

NESTLÉ

gyermekliszt

Teljes táplálék csecsemők és gyomorbetegnek számára legjobb havasi tejet tartalmaz.

Naponkénti tejfogyasztás 184000 liter.

Próbára alkalmas fél-doboz 1 korona.

Rohitschi „Templomferrás” borrai

rendkívüli frissítő és egészséges.

(550/e-2.2)

* Az e rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Panesováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Panesováról: reggel 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Zsombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Panesovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Panesova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Orvosi vélemény

a kénmentes **Ilona** ártézi vizről.

Kézmárcsly Tivadar dr., Wagner János dr. és Angyán Béla dr. egyetemi tanárok, a kénmentes „Ilona” ártézi vizről szóló véleményükben mondják, hogy az feltétlenül bakteriummentes. Járványos betegségek fellépténél, a mikor a vízvezeték, vagy kútvíz az egészségre ártalmas lehet, annak élvezete nagyon ajánlható.

o o o

Kapható majdnem az összes vendéglő-, fűszer- és csemegekereskedésekben.

Árak házhoz szállítva:

1/2 liter töltés	18 fillér.
1 „	24 „
1 1/2 „	30 „

Főraktár: (600-20.4)

Eckstein Máttyás utódjánál Nagybecskerekén.

15.537/1903. sz. 608-3.3

Szállítási hirdetmény.

Az alább megnevezett vármegyei közkórházak a gépház részére 1903/1904. évre szükségellendő fűtő és tüzelő anyagok beszerzésére ezennel zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettek és pedig:

1. A nagybecskereki „József” közkórház részére:
 - 1100 mm. légszesz pirszén.
 - 450 mm. darabos kőszén.
 - 268 m³ egészséges bükkfa hasáb.
2. A nagyikindai közkórház részére:
 - 4 kocsirakomány (vagon) tűzifa és 3 kocsirakomány (vagon) kőszén.
3. A módosi közkórház részére:
 - 100 mm. pirszén és 60 (négyzög) méter egészséges tölgyfa hasáb.
4. A törökkanizsai közkórház részére:
 - 250 mm kocka porosz szén és 24 (négyzögméter) egészséges bükkfa hasáb.
5. A zombolyai „Erzsébet” közkórház részére
 - 5 kocsirakomány (vagon) egészséges tűzifa és 4 kocsirakomány (vagon) kőszén és végül:
6. A vármegyei gépház részére:
 - 4500 q. aninai vagy hason minőségű más apró szén.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi szállítások elvállalására vonatkozó 1 (egy) korona bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat és az összes szállítandó anyagok értékének 10%-át bánatpénzként folyó évi augusztus hó 8-ig Torontálvármegye alispánjához annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkeztettek figyelembe veendő nem lesznek.

A szóban forgó szállításokra vonatkozó feltételek az alispáni hivatalban a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1903. évi július hó 25.

Alispán, főjegyző távol:
Poroszkay,
főügyész.

Üzlet-áthelyezés.

Használja fel minden ember az alkalmat olcsó bevásárlásra. Üzletem áthelyezése miatt tetemesen leszállítom a legújabb divatárukat, u. m.:

Férfi szalma- és nemez-kalapokat, bőrcipőket, nyakkendőket, harisnyákat stb.

Női divatárukban: Blousokat, alszoknyákat, női fel- és magas cipőket, napernyőket, fürdő-kabátokat stb.

PETZ ANTAL
női- és férfi divatkereskedő
Nagybecskerek.

(586-10.9)

Augusztus 1-től kezdve a Torontáli bank ujonnan épült palotájában.

Augusztus 1-től kezdve a Torontáli bank ujonnan épült palotájában.

Nagybecskereki izr. hitközség előjárósága.
248. sz. 1903. 619-3.1

Arlejtési hirdetmény.

A nagybecskereki izraelita hitközség templománál szükséges helyreállítási munkálatokat 1479 kor. 86 filléryi összeg erejéig engedélyezte.

Ezen helyreállítási munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1903. évi augusztus hó 17. napján d. e. 11 órakor az izr. hitközség titkári irodájában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fenti munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó és az engedélyezett költség után számítandó 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 11 óráig a nevezett titkári hivatalhoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és szerződés minta a nevezett irodában a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagybecskerekén 1903. évi július hó 29. napján.

A hitközség előjárósága:

Löffler Jónás, titkár. **Dr. Mangold Samu,** elnök.

Bérbevételekre

kerestetik

8 HP locomobil.

Ajánlatok

„Hidépítési vállalat Nagybecskerek”
címre intézendők.

(617-1.1)

Elemi és felsőbb leányiskolai tan- és nevelőintézet megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 85545/1902. sz. alatt kelt rendelete alapján engedélyt adott, miszerint itt helyben a jövő 1903/4-iki iskolai év megkezdésével egy benlakással egybekapcsolt 4 osztályú elemi és 6 osztályú felsőbb leányiskolát nyissak. Ezzel kapcsolatosan egy női-iskola, valamint festőtanfolyamot is nyitok és mint eddig, ezentul is elvállalom magántanulókat előkészítését a tanítónő, valamint óvónőképző-tanfolyamra, kik a budapesti, illetve hódmezővásárhelyi állami tanintézetekben vizsgáznak és nyernek államérvényes oklevelet.

A beiratások július 1-től a tanév megkezdéséig folynak naponta délelőtt 10-12-ig, délután 4-6-ig a Nádor-utca 5. sz. a. lévő intézetben.

— Tandíj: az elemi iskolában 5 kor., a felsőbb leányiskolában 10 korona havonta, a francia nyelv tanításával együtt. —

Bővebb felvilágosítással és prospektussal készségesen szolgál az intézet tulajdonosnője

MESSINGER KAROLIN,
okl. polg. isk. és tornatanítónő, Nagybecskerek.
(522-20.12)

Pályázati hirdetmény.

Bóka község jegyzői irodájában egy a jegyzői és anyakönyvvezetői teendőkhöz jártas egyén, 2 korona napidíj mellett azonnal alkalmazást nyerhet. A szerb nyelv tudása feltétlen kellék.

Bóka, 1903. július hó 27.

Az előjáróság.
611-3.1

Ház-eladás.

A Sas-utcában újból épült ház — hivatalnokoknak különösen alkalmas — szabad kézből nagyon előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebbet ugyanott.

(609-3.1)

614-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye antalfalvai járás Ozora községében

I. 800 korona évi fizetés, 200 korona lakbér és 2 öl tűzifa járandósággal javadalmazott segédjegyző;

II. 600 korona évi fizetés és 2 öl tűzifa járandósággal javadalmazott községi írnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi augusztus hó 25-éig beterjesszék Antalfalva, 1903. július hó 24. én.

Lowieser,
főszolgabíró.

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szerezhet bárki becsületes úton. (Mellékletesképpen is.) Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:

„Reell 72”
Annoncen-Abteilung des „Merkur”
Stuttgart, Bergstrasse.

(518-62.18)

Torontálvármegyei zombolyai járás főszolgabírája.

5240/1903. szám. 612-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye zombolyai járásban Cernya községében 720 korona évi fizetéssel javadalmazott ujonnan rendszerezett II-ik írnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi augusztus hó 17-ig annál is inkább terjesszék be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A választás később fog kitűzteni.

Zombolya, 1903. évi július hó 28-án.

Dr. Csávósy Ignác,
szolgabíró,
vm. tb. főjegyző.